

Διαπιστώσεις για τὸ Συριακὸ ζήτημα

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΠΥΡΓΟΥ ΗΛΙΑ (ΤΟΥΜΕΗ)*

Ὑστερα ἀπὸ δύο χρόνια ταραχῶν, τὸ τοπίο στὴ Συρία εἶναι θολὸ καὶ ἡ κατάσταση μὴ προβλέψιμη. Κανεὶς δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ γνωρίζει σὲ βάθος τί ἀκριβῶς συμβαίνει στὴν ἐνδοχώρα. Τὸ μόνον σίγουρο εἶναι ὅτι ἐπικρατεῖ ἀναρχία καὶ ἀδιέξοδο σὲ πολιτικὸ ἐπίπεδο.

Γενικὴ ἐπισκόπηση

Σήμερα εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀναλύσουμε τὴν κατάσταση στὴ Συρία μὲ ἀντικειμενικὸ τρόπο, διότι κάτι τέτοιο χρειάζεται οὐδέτερη ἔρευνα. Ὁ φόβος μὲ τὸν ὁποῖο ζοῦν οἱ Σύριοι γενικὰ καὶ ἰδιαίτερος οἱ Χριστιανοί, περιορίζει τὴν ἀντικειμενικότητα. Τὸ παρὸν καθεστῶς, ἂν καὶ ἔχει τρωθεῖ, ἐξακολουθεῖ, μετὰ ἀπὸ δύο χρόνια ταραχῶν, νὰ εἶναι ἰσχυρὸ σὲ πολλοὺς τομεῖς καὶ νὰ ἔχει πολλοὺς ὑποστηρικτές. Εἶναι σφοδρὴ ἡ ἐπιθυμία τῆς κατάπαυσης τοῦ πυρὸς ὅσο τὸ δυνατόν συντομότερα, ὥστε ν' ἀποκατασταθεῖ ἡ ἀσφάλεια καὶ νὰ σταματήσει ὁ φόρος αἱματος, διότι ὁ Συριακὸς λαὸς δὲν εἶναι συνηθισμένος σὲ παρόμοιες καταστάσεις.

Ἡ στάση τῶν Χριστιανῶν

Οἱ χριστιανοί, ὅπως καὶ ὁ ὑπόλοιπος Συριακὸς λαὸς, εἶναι διχασμένοι. Κάποιοι ὑποστηρίζουν τὸ σημερινὸ καθεστῶς, ἐνῶ ἄλλοι πιστεύουν στὴν ἐπερχόμενη ἀλλαγὴ (ἐπανάσταση), στὴν ὁποία ὅλοι πρέπει νὰ συμμετάσχουν. Γιὰ τοὺς χριστιανούς, λοιπόν, ὑπάρχει τὸ ἐξῆς δίλημμα: ἐὰν στηρίξουν τὴ σημερινὴ κυβέρνηση καὶ ἐκείνη πέσει, τὸ φονταμενταλιστικὸ Ἰσλάμ (πὺν ἐν τῷ μεταξὺ θὰ ἔχει γίνεи κυβέρνηση), θὰ δείξει ἓνα ἀπειλητικὸ πρόσωπο. Ἄν πάλι στηρίξουν

* Ὁ Ἡλίας (ToumeH) εἶναι Ἐπίσκοπος Πύργου τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας.

τοὺς σημερινούς ἀντάρτες, ἀλλὰ τὸ ὑφιστάμενο καθεστὼς παραμένει, κινδυνεύουν μὲ νομικὲς κυρώσεις.

Ὅλοι ἀναρωτιοῦνται ποία εἶναι ἡ θέση τῆς Ἐκκλησίας σχετικὰ μὲ τὰ γεγονότα. Προσωπικὰ πιστεύω, πὼς θὰ πρέπει κάποιος νὰ πάρει μία πατριωτικὴ πρωτοβουλία γιὰ νὰ σταματήσουν οἱ ἐχθροπραξίες ἀπὸ ὅποια ὁμάδα κι ἂν προέρχεται. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ὑποστηρίζει καμία ἀπὸ τὶς δύο πλευρές· ὑποστηρίζει τὴ Μητέρα Πατρίδα, ἡ ὁποία εἶναι ὑπεράνω ὄλων, κι αὐτὸ ὀφείλει νὰ συνεχίσει νὰ κάνει, ὥστε νὰ μὴν εἰσχωρήσει στὶς πολιτικὲς διαμάχες.

Νομίζω δέ, ὅτι οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουν νὰ ἀποτελέσουν μέρος τῆς λύσης καὶ ὄχι νὰ διαιωνίσουν μὲ τὴ στάση τους τὸ πρόβλημα. Ἡ λύση θὰ ἐπέλθει ἀφ' ἑνὸς μὲ τὴν ἀναγνώριση ὅτι ὄντως ὑπάρχει πρόβλημα –κάτι πὸν μέχρι σήμερα δὲν ἀναγνωρίζεται ἀπὸ ὅλους– δεδομένου ὅτι κάποιοι θέλουν νὰ πείσουν τὴν κοινὴ γνώμη, ὅτι δὲν ὑπάρχει κανένα πρόβλημα. Ὅμως τὸ τραῦμα ὑπάρχει καὶ ἡ ἐπούλωσή του εἶναι ἡ ἀγάπη κι ὄχι οἱ σφαῖρες καὶ ἡ βία πὸν βαθαίνουν τὶς πληγές.

Τὸ θλιβερότερο ὄλων εἶναι ὅτι οἱ βιαιοπραγίες εἶναι πολλές, ὅπως πολὺ εἶναι καὶ τὸ αἷμα πὸν χύνεται. Τὰ Μέσα Μαζικῆς Ἐνημέρωσης ἀναμεταδίδουν τὰ γεγονότα χωρὶς ἀντικειμενικότητα, μὲ ἀποτέλεσμα τὸ κάθε κανάλι νὰ ἐπιδίδεται σὲ δῆθεν μαθήματα πατριωτισμοῦ. Ὅμως, ὁ γνήσιος πατριωτισμὸς δὲν εἶναι κάτι πὸν ἐρμηνεύεται μὲ ἀπλὰ λόγια, οὔτε περιορίζεται σὲ συγκεκριμένα γεωγραφικὰ ὅρια.

Σύμφωνα μὲ ἓνα ἀραβικὸ ρητό: «τὸ πρόβλημα πὸν χρονίζει, κινδυνεύει νὰ παραμείνει ἄλυτο». Ὅμως ἡ ὥρα τῆς ἀλλαγῆς πλησιάζει καὶ δὲν ἔχει σημασία τὸ ποιὸς θὰ πραγματοποιήσει τελικὰ τὴν ἀλλαγὴ αὐτή. Τὸ σημαντικό εἶναι, πὼς οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουν νὰ συμμετάσχουν σ' αὐτὴν τὴν ἀλλαγὴ.

Μόνον ὁ διάλογος μπορεῖ νὰ ὀδηγήσει ὅλες τὶς πλευρὲς στοῦ τραπέζι τῶν διαπραγματεύσεων. Ὅμως, ἂν οἱ χριστιανοὶ δὲν κατορθώσουν νὰ λάβουν μέρος στὰ γεγονότα, τότε ποιὸς θὰ τοὺς ἐκπροσωπήσει στὰ πολιτικὰ πράγματα; Ὑπάρχει ἀκόμα καὶ μεταξὺ τῶν χριστιανῶν διχογνωμία σχετικὰ μὲ τὴν πολιτικὴ κατάσταση.

Ἡ προσωπικὴ μου γνώμη εἶναι, πὼς στὶς μέρες μας τὰ πολλὰ καὶ ἀντιφατικὰ λόγια τῶν χριστιανῶν μπορεῖ νὰ βλάψουν τὴν Ἐκκλησία, ἐνῶ καὶ ἡ σωτὴρ ἀποτελεῖ κι αὐτὴ μία ἄλλη μορφή ἔλλειψης πατριωτισμοῦ.

Οἱ χριστιανοὶ ἡγέτες ὀφείλουν νὰ ἐρμηνεύουν σωστὰ τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν, ὥστε καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῆς προσευχῆς νὰ κατανοήσουν σωστὰ τὰ ἐπερχόμενα γεγονότα. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μετὰ τὸ πέρας τῶν δυσκολιῶν θὰ πρέπει νὰ

έχει τη δυνατότητα συμμετοχής στη νέα Συριακή κοινωνία που θα προκύψει μετά την αλλαγή. Γι' αυτό κι όλοι οι χριστιανοί γενικά πρέπει να παίξουν θετικό ρόλο στην αναγέννηση και συμφιλίωση των διαφόρων παρατάξεων.

Παρατηρήσεις και σχόλια

Κάποιοι στη Συρία θέλουν να έκφοβίζουν τους χριστιανούς, ότι το πολιτικό Ίσλαμ θα επικρατήσει. Όμως ο φόβος αυτός δεν εύσταθεϊ. Οί χριστιανοί δεν πρέπει να φοβούνται σε περίπτωση επικράτησης του Ίσλάμ. Άλλωστε, ο πρώτος πρωθυπουργός της Συρίας μετά την ανεξαρτησία της από τη Γαλλία το 1946 ήταν Χριστιανός, ενώ η υπόλοιπη κυβέρνηση αποτελείτο από μουσουλμάνους. Είναι δε αξιοσημείωτο, ότι ο πρωθυπουργός αυτός, ο Φάρες Άλ Χούρι, υπήρξε παράλληλα και αναπληρωτής Υπουργός Θρησκευμάτων στην κυβέρνηση εκείνη. Όταν ρωτήθηκε ο πνευματικός ηγέτης της παράταξης των Άδελφών Μουσουλμάνων σχετικά με το παράδοξο αυτό, εκείνος απάντησε ότι ο πρωθυπουργός κυβερνάει σύμφωνα με το Σύνταγμα κι όχι σύμφωνα με τη θρησκεία.

Βέβαια, το φανατικό πολιτικοποιημένο Ίσλαμ το φοβούνται όλοι, τόσο οι χριστιανοί όσο και οι μουσουλμάνοι. Γι' αυτό, το Ίσλαμ πρέπει να δείξει έμπρακτα το σεβασμό του προς τις μειονότητες και να παρουσιάσει το σχέδιό του για τη μελλοντική διακυβέρνηση της Συρίας. Η συμφωνία Al Azahar στην Αίγυπτο είναι η καλύτερη απόδειξη ως προς αυτή την κατεύθυνση.

Πιστεύω, ότι το πολιτικοποιημένο Ίσλαμ είναι σε μεγάλο βαθμό ρεαλιστικό και ικανό να κάνει τη μετάβαση από τη θρησκευτική θεωρία στην πολιτική πράξη.

Υπάρχει, ακόμα, ένα σημαντικό ερώτημα που αφορά στην ψυχολογία της Άραβικης Άνοιξης. Τί το καινούργιο αναδύεται σήμερα στον Άραβικό κόσμο; Είναι, καταρχήν, η δύναμη του κόσμου που ξεχύνεται στους δρόμους. Όλες οι μελλοντικές κυβερνήσεις οφείλουν να λάβουν υπ' όψη τους, ότι στον πυρήνα της αλλαγής στις άραβικες χώρες, βρίσκεται αυτός ο κόσμος. Η ανάδειξη του πολιτικοποιημένου Ίσλάμ είναι πιά μία ολοφάνερη πραγματικότητα σ' όλον τον άραβικό κόσμο.

Ο ρόλος των χριστιανών είναι να υπενθυμίσουν στους μουσουλμάνους, ότι δεν πρέπει να συμπεριφέρονται με την άλαζονία της πλειοψηφίας, αλλά με τη λογική του πατριωτισμού, σύμφωνα με την όποια όλοι είναι ισότιμοι πολίτες. Κάποιοι μουσουλμάνοι ζουν ως μειονότητες σε άλλες χώρες και δεν δέχονται

τὴν λογικὴ τῆς πλειοψηφίας. Ἐμεῖς οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουμε νὰ τοὺς ὑπενθυμίσομε, ὅτι τὸ Ἰσλάμ ἔχει νὰ ἐπιδείξει κατὰ τὸ παρελθὸν περιόδους φιλελευθερισμοῦ καὶ συμφιλίωσης, κάτι γιὰ τὸ ὁποῖο πολλοὶ μουσουλμάνοι εἶναι ὑπερήφανοι.

Κλείνοντας, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ σὲ μία συριακὴ ἐπιγραφή τῆς πόλης Ugarit: «Μὴν προσβάλλεις τὸν Θεὸ πὺν λατρεύουν οἱ ἄλλοι». Ἄν αὐτὸ ἰσχύει γιὰ τοὺς κατοίκους τῆς ἀρχαίας Ugarit, πόσο ἐπιτακτικὸ εἶναι σήμερα γιὰ τοὺς χριστιανούς καὶ μουσουλμάνους τῆς Συρίας τὸ «μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται» (Ματθ. 5, 9).

Ἡ συνέχιση τοῦ ἐμφυλίου πολέμου γιὰ μεγαλύτερο χρονικὸ διάστημα θὰ ἐρημώσῃ τὴν περιοχὴ ἀπὸ τοὺς χριστιανούς καὶ μάλιστα στὰ χῶματα πὺν ἔξῃ-σε ὁ Χριστὸς καὶ θὰ καταστήσῃ τὴ Συρία πεδίο φανατισμοῦ.

Ναί, ὑπάρχει φόβος γιὰ τὸ μέλλον τῶν χριστιανῶν στὴ Συρία, ἀλλὰ ὁ μεγαλύτερος φόβος εἶναι τὸ μέλλον τῆς Συρίας χωρὶς τοὺς χριστιανούς.